

# Disposisjon for innledningsforedrag

## 1 INNLEDNING

### 1.1 Overordnet om saken

Gyldigheten av beslutning av 12. april 2024 fra Kongen i statsråd om åpning av område på norsk kontinentalsokkel for mineralvirksomhet

(D 18)

### 1.2 Sakens hovedspørsmål

Er krav om ugyldighet av beslutning om «åpning» et rettskrav, jf. tvl § 1-3?

- Spørsmålet må ikke avgjøres hvis det er «klart grunnlag» for frifinnelse, jf tvl § 9-6 (3) i.f.

Er saksbehandlingen korrekt?

- Er reglene for konsekvensutredningsprosesser overholdt?
- Er utredningen tilstrekkelig grundig sett hen til miljøkonsekvensene ved å åpne for *leting* og ev. *utvinning* på sikt?

- NB! Utvinning forutsetter sk. prosjektspesifikk KU

(Er beslutningen basert på korrekt faktisk grunnlag og forsvarlige prognoser, jf. Alta-prinsippet?)

- Tema i saksforberedelsen, men ikke nevnt i sluttinnlegget

Kan ev. feil ha virket inn på konklusjonen om åpning?

### **1.3 Hva partene er enige om**

- (1) Åpningsbeslutningen er ikke «vedtak» etter forvaltningsloven § 2 bokstav a til c
- (2) Hvorvidt et område skal åpnes, og størrelsen på området, er politiske og ikke rettslige spørsmål
- (3) Domstolskontrollen skal baseres på kunnskapsgrunnlaget på avgjørelsestidspunktet i april 2024  
*«faktum på vedtakstidspunktet»*
- (4) Kunnskapsmangler ved et beslutningsgrunnlag er ikke en særegen ugyldighetsgrunn
  - NB! Kunnskapsmangler om forhold i dyphavet er også påpekt i KU, Meld. St. og foredrag til kgl.res

### **1.4 Opplegget**

## **2 GENERELT OM HAVBUNNSMINERALENE**

### **2.1 Tidslinje – havbunnsmineraler i Norge**

Tema på 1980-tallet

- Arbeiderbladet, torsdag 14. juli 1983 «Mineraler på havbunnen utenfor Jan Mayen. Norges neste gullsokkel»

D 2863

Tidslinje 2017-d.d.

- 2017-2019: Lovprosess
- 2020-april 2024: Åpningsprosess
- April 2024- d.d.: Prosess med utlysning av områder påbegynt

Mulig prosess fremover

- Tillatelser gis og *leting* starter opp i 2025
- Antydnet at ev. utvinning kan starte fra 2030, men kun et anslag
  - DN: «Snart kan selskapene lete etter mineraler på havbunnen», 26. juni 2024

(D 2508 (2511))

## **2.2 Etterspørselen etter mineraler og forsyningsikkerhet (økonomi og geopolittikk)**

Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 2.1 og 2.2

D 1341 flg.

*Det er brei semje om at verda vil trenge auka forsyning av metall.*

D 1341

*.. ein tryggingspolitisk dimensjon som truleg vil bli sterkare vektlagd i åra som kjem.*

D 1344

*Likevel meiner IEA at gjenvinning ikkje vil eliminere behovet for kontinuerleg investering i utvinning av metall.*

D 1344

- Geografisk konsentrasjon: Ikke vestlige land dominerer

D 1345-1346

Det internasjonale energibyrået (International Energy Agency, IEA): «Global Critical Minerals Outlook 2024»	D 1655
– Executive summary	D 1660 flg.
– NZE scenario: 350 % økning fra 2023 til 2050	D 1747-1746
DN: «Ny milepæl: Snart kan selskapene lete etter mineraler på havbunnen», 26. juni 2024	D 2508-2511
– Geopolitisk usikkerhet. Ønske om mer uavhengighet fra Russland og Kina	

### **2.3 Åpningsområdet og ressurspotensialet**

Kongelig resolusjon 12. april 2024 punkt 5	D 22
– Området som åpnes	
UiBs rapport	D 560
– «Norskehavet» og spredningsryggene	D 570
– Dette ryggsystemet definerer forlengelsen av Den midtatlantiske ryggen inn i Polhavet	D 571
– AMOR (Arctic Mid-Ocean Ridges)	D 571
– Fra sammendrag	D 562
Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 2.4	D 1350-1351
– Boks 2.4: Sulfidforekomster og manganrike skorper	
Ressursvurdering havbunnsmineraler av 27. januar 2023	D 1937
– Sammendrag	D 1945
– Oljedirektoratets kartleggingsarbeid	D 1957

- Fig 4.5 Geologisk ramme for sulfidforekomster D 1973

## **2.4 Virksomheten internasjonalt**

### *2.4.1 I internasjonalt farvann*

The International Seabed Authority (ISA)

- Opprettet under FNs havrettskonvensjon

- Omtale av tillatelser i KU s. 21 D 1069

Omtale i Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 2.3.1 D 1348 flg.

- Leteaktivitet fra år 2000 har gitt stort og viktig bidrag til dyphavsforskningen

*Land som Frankrike, Tyskland, Storbritannia, Belgia, India, Brasil, Polen, Russland, Kina, Sør-Korea, Nauru, Tonga, Kiribati, Singapore, Cookøyane og Jamaica er sponsorstatar.*

Omtale av Kinas tillatelser i Washington Post 19.oktober 2023 (sitert i Innst. 162 S – 2023–2024 s. 4) D 1423

### *2.4.2 EUs posisjon*

EU-parlamentets resolusjon 7. februar 2024 D 1482

- Uttaler ikke at «scientific knowledge» ikke er tilstrekkelig til at kommersielle aktører kan bidra til kartlegging
- Kun at en «accurate assesment» av utvinning ikke er mulig

Omtale i Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 2 D 1341

- Skepsis fra EU-organ, men forsyningsikkerhet tillegges økende vekt
- EU-landene har ulike syn i ulike fora

EU finansierer/subsidierer forskning og teknologiutvikling for havbunnsmineraler

- COM(2020) 380 om EUs biodiversitetsstrategi for 2030 D 2683 (2704)
- JOIN(2022) 28 om EUs "International Ocean Governance Agenda" D 2772 (2777)

Nyere holdepunktet for at forsyningsikkerhet tillegges økende vekt i EU

- Havbunnsmineraler er omfattet av CRMA (J 524)
  - EU-parlamentets forslag gikk langt i å stenge for havbunnsmineralprosjekter, men ble forkastet
- Rapporten "The future of European competitiveness Part A | A competitiveness strategy for Europe", September 2004 D 2865 (2875)

Flere EU-land bidrar også til forskning på havbunnsmineraler gjennom JPI Oceans – etablert av Rådet. [Ecological Aspects of Deep-Sea Mining | JPI Oceans](#)

EU finansierer [Geological Service for Europe \(GSEU\)](#)

- Kartlegger forekomster av kritiske mineraler, inkl. havbunnsmineraler

### 2.4.3 Andre land og aktører

Omtale i Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 2.3.2 D 1350

### 3 RETTSLIGE RAMMER

#### 3.1 Domstolskontroll av politiske «kan»-skjønn

##### 3.1.1 Hva prøves?

- 1) Rettslige skranker
- 2) Saksbehandling
- 3) Faktum

##### 3.1.2 Hva prøves ikke?

- a) Vurderingen **om** at kompetanse skal benyttes
- b) **Hvordan** kompetanse skal benyttes
- c) Ingen lære om at kunnskapsmangler leder til ugyldighet
  - o **Ordinært** at prosessuelle og materielle beslutninger må tas under usikkerhet

##### 3.1.3 Særlig om prøvning av saksbehandlingen av åpningsbeslutning

#### 3.2 Litt generelt om bruk og vern

##### 3.2.1 På fastlandet

Områder, naturtyper og arter kan vernes etter naturmangfoldloven kap. V og VI

– LVO, nasjonalpark, reservater mv.

Tiltak må være iht. plan- og bygningsloven og forurensningsloven

## Sektorlovgivning

- Mineralloven
- Energiloven
- Vannressursloven
- Svine- og fjørfeproduksjonsloven
- Osv.

### 3.2.2 *Til havs*

Naturmangfoldloven kap. V og VI om vern gjelder ikke på kontinentalsokkelen, jf § 2 (J 25)

Lovforslag om ny lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet er til behandling

- Høringsbrev av 16.05.2024 (J 3576)

Plan- og bygningsloven gjelder ikke på sokkelen, jf § 1-2 annet ledd

Forurensningsloven gjelder på sokkelen, jf § 4 J 68

## Sektorlovgivning

- Kontinentalsokkelloven 1963
- Petroleumsloven 1996
- Havressurslova 2008
- Havenergiloven 2010
- Havbunnsmineralloven 2019
- Flere?

### 3.3 **Konsesjonssystemet i havbunnsmineralloven: skrittvis tilnærming**

«Mineralvirksomhet», lovens § 1-5 bokstav a, jf. § 1-2 første ledd. J 10 og 9



Generelt forbud i § 1-6	J 10
Generelt forsvarlighetskrav, loven § 1-7	J 10
Åpning med konsekvensutredning, loven §§ 2-1 og 2-2	J 11
– Strategisk overordnet (ikke prosjektspesifikk) KU	
– Forarbeidene peker på a det kan være naturlig med foreleggelse i Stortinget før åpning, jf. Prop. 106 L (2017–2018) s. 36	(J 669)
Etter åpning kan kvalifiserte søkere gis tillatelse til mineralvirksomhet i åpningsområdet, jf loven § 2-3	J 11
– Undersøkelsestillatelse, jf loven § 3-1	J 11
• Gir ikke enerett eller fortrinnsrett, loven § 3-2	J 12
– Utvinningstillatelse, jf loven § 4-1	J 12
• Vilkår om arbeidsprogram, jf loven § 4-3	J 13
• Gir ingen ubetinget rett til å sette i gang med å utvinne mineraler	J13
○ Utvinningen må konsekvensutredes, sendes på høring, forelegges Stortinget. Deretter kan utvinning ev. godkjennes eller ikke, jf loven § 4-4	J 13
▪ Vilkår kan settes	
Flytskjema	D 2861
«Arealtrakta»	D 1366
Oppsummert: System som innebærer at beslutninger og aktivitet løpende <i>tilpasses</i> kunnskapsgrunnlaget	

### 3.4 Nærmere om miljøvurderinger på ulike trinn

Sml. HR-2020-2472-P	J 917
– Lovens system avsn. 185-189	J 943
• 186: Primært «verknadane i leitefasa»	
– Utvinningstillatelse gir ikke rettskrav på utvinning, avsn. 218-221	J 947
– Flertallet: Ikke feil at klimagassutslipp ikke var utredet nærmere på åpningstidspunktet, avsn. 239-241	(J 950)
– Mindretallet: Uansett kun en overordnet miljøvurdering på åpningsstadiet, avsn. 270	J 954
Åpning – loven § 2-2 annet ledd	J 11
– Ordlyden: «Belyse» interesser og virkninger	
– Prop. 106 L (2017–2018) s. 36	J 669
Nærmere om miljøvurderinger etter «åpning»	
– Lovens system: Utvinningstillatelse kan gis til areal selv om det ikke er <b>avdekket</b> at arealet ikke inneholder miljøverdier som bør vernes mot aktivitet	
– Gjennomgang av prosesstrinn i Meld. St. 25 s. 57-58	D 1388-1389
– Sml. petroleumsforskriften §§ 16-22	J 103 (110-112)
– Sml. Kaasen, Petroleumsrett i Knophs oversikt over Norges rett (2024) s. 561-562	J 3567-3568

Veiledning for plan for utbygging og drift av en  
petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av  
innretninger for utnyttelse av petroleum (PAD) punkt 2.4 D 3660 (3668)

Ny næring, og forutsatt at første planer skal forelegges for  
Stortinget

## **4 OPPSTART AV ÅPNINGSPROSESS**

### **4.1 Overordnet**

Forskriftshjemmel om KU i loven § 2-2 tredje ledd er ikke  
benyttet

Departementet har sett hen til reglene i  
petroleumsforskriften kapittel 2a som gjennomfører  
konsekvensutredningsreglene i EUs plandirektiv  
(2001/42/EF) (D 1075)

Energidepartementet som ansvarlig (D 1076)

- Søkeldirektoratet bistått og koordinert
- Øvrige relevante statlige etater (heru.  
Miljødirektoratet – som bl.a. bistod med  
utarbeidelse av forslag til program for KU)

### **4.2 Forslag til konsekvensutredningsprogram (KUP)**

Forslag til KUP på offentlig høring 12. januar 2021 med en  
høringsfrist på tre måneder D 206-208

– Ca. 150 mottakere (D 281)

– Sammendrag; Ressurser og etterspørsel D 211

- Bred prosess med tidlig involvering for å sikre KU som dekker de forhold som er relevante for spørsmålet om åpning av områder for mineralvirksomhet på havbunnen, s. 6 D 213
- Figur 1. Oversikt over undersøkelser av havbunnsmineralene før åpning D 215
- Organisering og tidsplan D 218-219
- Geologisk grunnlag D 220
  - Utredningsområdet fastsatt ut fra ressursfaglige vurderinger, ca. 592 500 km<sup>2</sup> D 222
- Naturforhold og miljø D 224
- Behovet for metalliske mineraler D 228
- Undersøkelsesaktivitet D 230
- Utvinningsaktivitet D 232
- Miljøvirkninger D 234
  - Vist til at forhold som utredes i **prosjektspesifikk** KU, ikke del av KU før åpning
- Problemstillinger for utredning D 236
  - Kunnskap om naturforhold D 237
    - Omtale av usikkerhet og kunnskapsmangler
  - Kunnskap om miljøvirkninger D 238
- 53 høringsinnspill: Både støtte og kritikk (D 281)
  - Særlig om DSA og radioaktivitet

- Uttalelse 16. februar 2021 omtaler at «utvinning» D 2579
  - Står ikke at radioaktivitet bør utredes før åpning
- Departementets vurdering D 290
- Avga ikke høringsuttalelse til konsekvensutredningen
- Departementet vurderte innkomne høringsinnspill i et eget dokument som ble lagt ut på regjeringens nettsider D 281
- Totalt 119 sider
  - Generelle kommentarer D 281-284
    - Påpekt at føre-var-prinsippet skal ivaretas «ved ev. fremtidig virksomhet» D 282-283
    - Om Havpanelet og forholdet til FNs bærekraftsmål D 283-284
- Alfabetisk gjennomgang D 285-399
  - Miljødirektoratet D 317-335

### 4.3 Program for konsekvensutredning (PKU)

- PKU fastsatt av departementet 10. september 2021 D 400
- Programmet besto av forslaget til KUP som var på høring, og departementets vurdering av innkomne høringsinnspill (D 281 og 206)

- Brev fra departementet 13. september 2021 til dem som hadde avgitt uttalelse til forslaget til program

(D 2069)

Utredningsområde på ca. 592 500 kvadratkilometer (kart)

D 223/1079

## **5 KU OG HØRING 2021-2023**

### **5.1 Generelt**

Oppdatert og sammenstilt kunnskapsgrunnlag basert på eksisterende kunnskap knyttet til eventuell fremtidig havbunnsmineralaktivitet på norsk kontinentalsokkel

- Tilgjengelig kunnskap er lagt til grunn og kunnskapsmangler er påpekt

Det ble innhentet totalt seks grunnlagsstudier, og tre virkningsstudier for å avklare virkningene av undersøkelse og utvinning av havbunnsmineralvirksomhet, inkludert virkninger for miljø

Punkt 5.3

- Sammenstiller kunnskap om norske sjøområder hentet inn fra 1870 til i dag
- Feil at KU-rapporten kun bygger «miljøvirkningsstudien». Rapporten bygger på hele prosessen og alle studier
  - Iht. god praksis ved KU-prosess
    - Rapport
    - Ikke teknisk sammendrag

Omtale av kunnskapsmangler ved bestilling av grunnlagsstudier

- Arbeidsbeskrivelse for grunnlagsstudie om pelagisk økosystem, Havforskningsinstituttet D 2072 (2075)
- Forslag til utredning i regi av Universitetet i Bergen om landskapstrekk, naturtyper og bentiske økosystemer D 2076 (2077)
- Arbeidsbeskrivelse for grunnlagsstudie om sjøfugl, Norsk polarinstitutt i samarbeid med NINA og Akvaplan-NIVA D 2078

## **5.2 KU-rapport D 1049**

Forordet: Geopolitiske hensyn løftet frem D 1051

Datert og sendt på høring 27. oktober 2022 D 1052

Innholdsfortegnelse D 1053

Gjennomgang i lys av tema WWF har tatt opp:

- Miljømål D 1067
  - Departementets ansvar for å sørge for at nasjonale og internasjonale miljømål ved ev. tillatelser trekkes frem
    - Ivaretas ved vilkår, herunder mulige avbøtende tiltak
- Konsekvensutredning - formål og tilnærming D 1070
  - Utredning på overordnet nivå: Omhandler prinsipielle og ikke prosjekt- eller lokasjonsspesifikke forhold
- Sett hen til KU-regler for «åpning» i andre næringer og EUs plandirektiv D 1075

– Tabell 2. <b>Grunnlagsstudier</b> gjennomført som en del av utredningsarbeidet	D 1077
– Tabell 3. <b>Tematiske fagstudier gjennomført for å avklare virkninger</b> av undersøkelse og utvinning av havbunnsmineralvirksomhet	D 1078
– Utredningsområdet fastsatt ut fra ressursfaglig vurderinger	D 1078
– Forutsetninger, tilnærming og metode	D 1079
– Etterspørsel etter havbunnsmineraler	D 1089
– Teknologi	D 1091
• Undersøkelse	D 1093
• Utvinning	D 1097
– Landskapstrekk	D 1105
• Det meste av utredningsområdet er mer enn 1000 m dypt (dvs. dypere enn skumrinssonen)	
– Havbunnsbaserte økosystem	D 1108
– Økosystemer i vannmassene mv.	D 1110
– Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)	D 1120
– Økonomiske og sosiale virkninger	D 1129
• Figur 7-1: Norge er i posisjon for å etablere nye verdikjeder basert på havbunnsmineraler	D 1130
• Behov for teknologisk utvikling	D 1130
• Muligheter for havbunnsmineralvirksomhet i et globalt marked mv.	D 1130



- Miljømessige virkninger D 1137
  - Tilnærming og metode D 1137
  - Typer og omfang av påvirkning D 1137
  - Oppsummering og samlet vurdering av miljømessige virkninger D 1152-1157
  - Kumulative miljøvirkninger D 1158
  - Prinsipper for overvåkning D 1159
- Virkninger for andre næringer og kulturminner D 1161 flg.

### **5.3 Underliggende studier og rapporter**

#### *5.3.1 Grunnlagsstudier*

- «Landskapstrekk, naturtyper og bentiske økosystemer» D 560
  - Universitetet i Bergen, Senter for dyphavsforskning, i samarbeid med Universitetsmuseet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet og NORCE.
  - Referanselister D 611-616 og 667-681
  - Reetablering av fauna etter fjerning av skorper D 654
  - Om fauna ved inaktive hydrotermale kilder D 655
- «Pelagiske økosystem i De nordiske hav» D 404
  - Havforskningsinstituttet
- «Sjøfugl i havområdene rundt Jan Mayen og langs den midtatlantiske rygg» D 688

- Norsk polarinstitutt i samarbeid med NINA og Akvaplan-NIVA
  - Tettheten for seks arter med sjøfugl er ikke spesielt høy til noen tider av året D 723
    - Området rundt Jan Mayen tatt ut i det som ble åpningsområde
- «Fiskeriaktiviteten i utredningsområdet for mineralvirksomhet» (sept 2021) D 533
- Fiskeridirektoratet
  - Utenlandsk fiskeriaktivitet i deler av utredningsområdeutredningsområdet hvor Norge ikke har fiskerijurisdiksjon, Fiskeridirektoratets rapportvedlegg mars 2023 D 2082
    - Publisert på regjeringens nettsider
    - Omtalt i Meld. St. 25 s. 1396 D 1396
- «Grunnlagsstudie: Skipstrafikk» (udatert) D 746
- Kystverket
- «Teknologirapport havbunnsmineraler» (okt 2021) D 758
- DNV i samarbeid med NTNU og utenlandske eksperter
- 5.3.2 Fagstudier basert på grunnlagsstudiene**
- Virkninger for miljø og andre næringer - Akvaplan-Niva i samarbeid med IKM Acona (sept 2022) D 953
- Sammendrag D 959

- Utretningsmetode D 959
- Habitat og fauna tilknyttet manganskorper og sulfidforekomster D 960
- Vurdering av konsekvenser D 961
  - Konservative antakelser lagt til grunn
  - Konsekvensnivå «liten» og «ingen» for lete-aktivitet
- Partikkelspredning på bunnsamfunn – vurdering basert på erfaringer D 975
- Antakelsen om 1 km spredning på bunnsamfunn fra utvinning er kunnskapsbasert
- Substratet hardbunn bevares D 982
- Tilstedeværelse av sårbar fauna ved sjøfjell. Vurderes opp mot ett område ikke totalforekomst av sjøfjell i området D 985
- Utelukkes ikke at det kan være unik fauna også ved aktive D 985
- Sprednings av partikler i vannmassene D 997
- Avbøtende tiltak som kan iverksettes for å minimere partikkelspredning D 998
- Studier av grønlandshval og nise viser unnvikelsesatferd, men at unnvikelsene ikke varte lenge D 1004
- Avbøtende tiltak for å redusere lys og støy D 1006
- Prossesering og avgangsmasse D 1012-1013

- Tabell 14: Forklaring og note D 1015
- Samlet belastning, jf. nml. §10 er behandlet D 1018
- «Økonomiske og sosiale virkninger av havbunnsmineralvirksomhet» (sept 2022) D 2876
  - Asplan Viak i samarbeid med NTNU
- «Fremtidsmuligheter innen marine mineraler på norsk kontinentalsokkel» (juni 2022) D 886
  - Ernst & Young

#### **5.4 Høring av KU-rapport og utkast til beslutning**

Sendt på høring 27. oktober 2022

- Med tre måneders høringsfrist til 27. januar 2023

Kart med forslag til åpningsområde D 2092

- Betydelig redusert sml. med utredningsområdet
- Kartet med «foreslått åpningsområde» ansett som utkast til beslutning om åpning
- Ikke eksplisitt foreslått at aktive hydrotermale strukturer skulle beskyttes

Konsulentrapport innhentet av WWF, datert 23. desember 2022 D 1168

- Finner ikke «feil i det juridiske grunnlaget for utredningen» D 1203

Postulater om at KU ikke er tilstrekkelig mv.

Omfattende støtte til KU og prosess med åpning

- Omtale i Meld. St. 25 (2022–2023) punkt 4.3.8.1 D 1398
- Norges geologiske undersøkelse, NGU D 1245
- UiB, Senter for dyphavsforskning D 1258
- Fiskeridirektoratet D 1269
- Adepth Minerals AS (D 2962)
- EnerGeo Alliance (D 2967)
- Energy Transition Norway SA (D 2974)
- GCE Ocean Technology (D 2976)
- KonKraft (D 2980)
- Kristiansund kommune (D 2982)
- Kristiansund og Nordmøre næringsforum (D 2985)
- Norges Rederiforbund (D 2988)
- Norsk Industri (D 2989)
- Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) (D 2994)
- Offshore Norge (D 2998)
- SINTEF (D 3004)

En del instanser viser til behov for mer kunnskap etc., men uttrykker seg ikke mot åpning

- Norsk polarinstitutt (D 1231)
- NTNU (D 1260)
- Equinor (D 1284)

**6 MELD. ST. 25 (2022–2023) OG KGL. RES 12.  
APRIL 2024 OM ÅPNING**

**6.1 Meld. St. 25 (2022–2023) ble fremmet i statsråd  
20. juni 2023**

**D 1330**

Sammendrag

D1338

– Forutsetning for godkjent utv.plan: «godtgjerast at utvinninga kan skje på berekraftig og forsvarlig vis»

D 1339

• Tydelig politisk avklaring

– Antatt at undersøkelsestillatelse er lite relevant før det finnes marked for data

D 1339

– Prosjektspesifikk KU med høring i to omganger, før utvinning

D 1339

– Vilkår om at aktive hydrotermale strukturer skal beskyttes mot aktivitet

D 1339

• Viser at KU og høring leder til konkrete miljøvalg

– Ambisjon om at Norge skal være «verdsleiande når det gjeld ei fakta- og kunnskapsbasert forvaltning»

D 1339

– Videre kunnskapsinnhenting i statlig regi: Mareano og Havforskningsinstituttet særskilt nevnt

D 1340

Vektlegger at åpning bidrar til kunnskap og kunnskapsbasert tilnærming, bl.a. s. 31-32, 34

D 1362 flg.

Omtale av ressursvurderingen, s. 58

D 1389

## 6.2 Dialog høsten 2023

Totalt 56 spørsmål besvares

D 1436-1471

## 6.3 Innst. 162 S (2023-2024) avgitt 19. desember 2023

(D 1420)

Åpningen fikk støtte av de 4 største partiene i Stortinget (Ap, H, Sp og Frp - 133/169)

Et sammenstilt kunnskapsgrunnlag om miljøvirkninger når de første planene for utvinning skal forelegges Stortinget

D 1427

Tilrådning

Stortinget behandlet regjeringens forslag 9. januar 2024. Et flertall på 79 mot 20 stemmer sluttet seg til komitéflertallets innstilling

## 6.4 Åpningsbeslutningen – kgl.res. av 12. april 2024

D 18

Betyr ikke at utvinning kan settes i verk

Området som er åpnet er redusert med 53 prosent sammenlignet med utredningsområdet

Legger til grunn regjeringens strategi for videre kunnskapsinnhenting

D 21

- Private aktører gjennomfører arbeidsprogram og deler data
- Parallelt vil videre kunnskapsinnhenting i statlig regi fortsette.

Utvinningsplan godkjennes kun dersom planen med tilhørende konsekvensutredning godtgjør at utvinningen kan skje på bærekraftig og forsvarlig vis

## 7 ANNET

### 7.1 Høring av arealforslag til første konsesjonsrunde

Kart: Første konsesjonsrunde – forslag til utlysning (D 2093)

– 386 blokker. 38 % av åpningsområdet

Høringsbrev datert 26. juni 2024 (D 2094)

### 7.2 Diskusjon om angivelig «mørkt oksygen»

**Wall Street Journal**, 20.09.2024: "Deep-Sea Mining Hits Crunch Point Amid Academic Battle Over Ocean-Floor Resources" (D 2481)

**Energy News**, ET EnergyWorld/Bloomberg, 31.07.2024: "Deep-sea mining may be necessary for a greener future" (D 2485)

Utskrift fra <https://metals.co/tmc-statement-on-claims-of-dark-oxygen-production/> 07.10.2024: **TMC** Rebuttal to Claims of 'Dark Oxygen Production'" (D 2489)

Rebuttal of Sweetman, A.K., Smith, A.J., de Jonge, D.S.W. et al. Evidence of dark oxygen production at the abyssal seafloor. Nat. Geosci. (2024) (D 2825)

Critical Examination of "Evidence of Dark Oxygen Production at the Abyssal Seafloor" by Sweetman et al. in Nat. Geosci. 1–3 (2024) (D 2836)

Teknisk ukeblad, 21.10.2024: «Mørk oksygen» – fra sensasjon til tabbe (D 3011)



### **7.3 Virkninger av utvinning av noder**

WWFs forslag om at utvinning av noder er mer skånsomt enn mangan-skorper med 20 % helning

– Bilder

D 2326 og 2331

### **7.4 Oppvirvling av karbon og påvirkning av karbonsyklus**

Passow, U. & Weber, T., The biological carbon pump, i Treatise on Geochemistry, 3. utgave, Elsevier, 2023 s. 2–4 og 11

D 2105 flg.

Jørgensen, mfl. Correlating microbial community profiles with geochemical data in highly stratified sediments from the Arctic Mid-Ocean Ridge. Proceedings of the National Academy of Sciences. Vol. 109, No. 42 (2012)

D 2142

### **7.5 Ny litteratur om inaktive hydrotermale strukturerer**

Achberger et al., 2024 «Inactive hydrothermal vent microbial communities are important contributors to deep ocean primary productivity»

(D 2188)

## 8 SMÅ MILJØVIRKNINGER AV LETING

### 8.1 Innledning

Basert på konsekvensutredningen lagt til grunn:

- I Kgl.res.12.4.24: «ventet små miljøvirkninger av leting» D 21
- Tilsv. i Meld. St. 25 (22-23)
  - s. 46: «lite fysisk inngrep», «kortvarig aktivitet» D 1377
  - s. 48 om andre typer miljøvirkninger (bl.a. lyd, vibrasjoner, lys, innførsel fremmede arter mv): «mindre konsekvenspotensial», «kan avbøtes» D 1379
- i Innst. 162 S (23-24) s. 9 h.sp. (flertallet): «små miljømessige virkninger» D 1428
  - Forutsetter at myndighetene stiller skjerpede krav dersom det brukes «mer invasive operasjonsmetoder» enn vurdert i KU eller dersom metodene får «mer alvorlige miljømessige virkninger enn det som er antatt»

Statens syn:

- Virkningene av leteaktiviteten som kan skje når området er åpnet for mineralvirksomhet, er tilstrekkelig belyst, jf. havbunnsmineralloven § 2-2 (2)

Konklusjonen om «små miljøvirkninger» av leting må ses i lys av:

- All leteaktivitet vil være underlagt forutgående kontroll og løpende tilsyn fra myndighetene (**pkt. 8.2**)
  - Regelverket gir myndighetene tilstrekkelig fleksibilitet til å stille skjerpede krav ved f.eks. nye metoder eller uforutsette virkninger
- Omtale i KU av antatte miljøvirkninger bygger på lang erfaring med leteaktiviteter og utredning av kjent teknologi (**pkt. 8.3-8.4**)

## **8.2 «Undersøkelser» etter havbunnsmineralloven vil være underlagt omfattende regulatoriske rammer**

### *8.2.1 Lovens system for undersøkelser*

Konsekvens av åpningsbeslutningen: kommersielle aktører kan få tillatelse til å foreta «undersøkelser» (leting)

To spor for en slik tillatelse:

- **(1)** etter § 3-1 (undersøkelsestillatelse, ikke enerett) JU 11
- **(2)** etter § 4-1 (som en *første fase* av en utvinningstillatelse, enerett) JU 12-13

Forutsatt før åpningsbeslutningen at det først måtte tildeles eksklusive utvinningstillatelser før undersøkelsestillatelser ville være kommersielt interessant

- Meld St. 25 (22-23) s. 70-71 D 1401

- I tråd med dette igangsatt avklaring av område der det vil kunne søkes om *utvinningstillatelse* (D 2099)

### 8.2.2 *Enhver leteaktivitet vil være underlagt kontroll og tilsyn*

Uansett spor (§ 3-1 el. § 4-1) vil all leteaktivitet være underlagt kontroll og tilsyn:

- § 1-7 om at mineralvirksomhet (herunder undersøkelser) skal foregå forsvarlig og sikkert JU 10
  - Herunder vil myndighetene utvikle et funksjonelt og virksomhetstilpasset HMS-regelverk som stiller tydelige krav (D 1060)
- Krav til søknadens innhold, jf. § 3-1 og § 4-2/4-3 JU 11/13
  - Kan stille krav i forskrift (under arbeid) om redegjørelse for evt. miljøpåvirkning av planlagte undersøkelser og mulig avbøtende tiltak, se til sml. ressursforskriften (FOR-2017-12-13-2004) § 6 andre ledd bokstav g
- Fastsettes et undersøkelsesprogram/arbeidsprogram (§ 3-1 (2)/§ 4-3 (1)) JU 11/13
  - Vil stille krav til relevant miljøkartlegging
- Myndighetene kan sette vilkår (teknologi, sikkerhetstiltak, meldeplikt) (§ 3-1 siste ledd eller § 4-1 siste ledd) JU 11/13
  - Forutsatt i prp. s. 60 at testing av utstyr/teknologi kan gi behov for å fastsette særskilte vilkår JU 695

- F.eks. særlig aktuelt med mer «invasive operasjonsmetoder» enn vurdert i KU, jf. flertallsmerknaden i Innst. 162 S (2022-23) s. 9 h.sp. D 1428
- Varslingsplikt til aktuelle off. myndigheter (tid, hvor, metoder, fartøyer, form resultater) (§ 3-3 og tilsv. som forskrift/vilkår etter § 4-1 siste ledd) JU 12/13
- Rapporteringskrav og datainnsamling – se punkt 1.2.5 nedenfor
- All leteaktivitet underlagt tilsyn, jf. § 9-1 JU 21
- Leteaktiviteten kan også være underlagt annet regelverk (forurensningsloven, nml, aml)

**I sum:** Regelverk som sikrer myndighetene god kontroll over all leteaktivitet og fleksibilitet til å sette tilpassede krav

### 8.2.3 *Undersøkelser må avgrenses mot utvinning*

Myndighetene vil gjennom oversikten/kontrollen med planlagt leteaktivitet, jf. pkt. 8.2.2 over, være godt posisjonert til å trekke grensen ml. *undersøkelser* og *utvinning*

Grensedragningen må skje ut fra:

- Lovens definisjoner, jf. § 1-5 bokstav c og d JU 10
- Uttalelser i forarbeidene
  - Prp. s. 57: Undersøkelser omfatter «grunne boringer» og «innsamling av mineraler *for å*» kartlegge/avgjøre JU 691

- s. 58: kvanta «sett hen til den enkelte mineralforekomst»

JU 692

- Ytterligere føringer/rammer vil kunne fastsettes i forskrifter (pågående arbeid) og/eller vilkår/arbeidsprogram i den enkelte tillatelse

#### 8.2.4 Særlig om evt. undersøkelser ved aktive hydrotermale strukturer

Aktive hydrotermale strukturer er i åpningsbeslutningen (med tilslutning fra Stortinget) skjermet fra *utvinning*

D 22

- Men ikke unntatt fra *undersøkelser*
- Statsrådets svar på spm. fra komiteen
  - Kunnskap om *aktive* forekomster en forutsetning for utforskning av inaktive
  - Ikke mulig å beskytte aktive strukturer hvis man ikke skal *kartlegge* dem
- Undersøkelser i/rundt aktive forekomster må ta tilbørlig hensyn – aktuelt å stille særlige vilkår og sikre innrapportering til myndighetene

D 1460-61

#### 8.2.5 Innsamlet data skal deles med myndighetene

Ikke grunnlag for WWFs antydning om at selskap selv kan velge hvilken informasjon de vil samle inn og hvilken del av informasjonen de ønsker å dele med myndighetene

- Ref. NTNUs høringsinnspill
- *Hvilken* informasjon, herunder miljørelaterte data/prøver, som skal samles inn vil bli fastsatt i forskrift og/eller i arbeidsprogrammet, jf. § 4-3

D 1266

- *Rapporteringskrav og datainnsamling mv. følger av § 9-11, og nærmere krav i forskrift (pågående arbeid) og/eller arbeidsprogrammet* JU 23
- Jf. også «Regjeringen vil»-punkt i Meld. St. 25 (22-23) s. 9 h.sp. (D 1340)

### **8.3 Leteaktivitet i Norge og internasjonalt forut for konsekvensutredningen**

Vurderingene i KU av konsekvensene av undersøkelser er bl.a. basert på opparbeidet erfaring fra allerede utførte undersøkelser

Se omtale i Meld. St. 25 (22-23)

- Pkt. 2.3.1: Aktivitet i det internasjonale havbunnsområdet D 1348
  - Særlig fra 2000-tallet og utover – per. 1. jan. 2023 31 aktive letekontrakter, hvorav 7 for sulfid og 5 for manganskorpe
- Pkt. 2.3.2: Aktivitet innenfor nasjonal jurisdiksjon D 1350
  - Japan, Kina, Papua Ny-Guinea, India, USA og Cookøyene
- Pkt. 2.4: Aktivitet i Norge D 1350
  - Utdypet i Oljedirektoratets ressursvurdering (2023) s. 13-21 D 1957

Se også

- Kart, Sokkeldirektoratet, lokasjoner der det har vært samlet inn data (D 2864)
- IODP

- Kart som viser boreoperasjoner D 1651
- Historikk – flere tusen borehull, i alle verdenshav D 2152

#### 8.4 Konsekvensutredningen

##### 8.4.1 Opptakten – forslag til program for konsekvensutredning

Forslag til program for KU 12. jan 2021 pkt. 5.3 D 230-231

- Leting medfører «svært begrensede inngrep»
- Omfang av utstyr og frekvenser for å undersøke noen titalls meter under havbunnen blir forskjellig fra det som benyttes i petroleumsvirksomheten
- Ressursundersøkelser antas generelt å medføre «minimale miljøkonsekvenser»

Høringsinnspill fra Senter for Dyphavsforskning, UiB 12. april 2021 D 2456

- Antagelsen om minimale miljøkonsekvenser «støttes ikke av vår nåværende kunnskap om (...) om gruvedrift på havbunnen»
- Departementets merknad – er tema i KU D 392
- Se nytt høringsinnspill etter KU – enig i at leteaktivitet vil ha liten miljøpåvirkning, med noen forutsetninger (D 1258)

Høringsinnspill fra Miljødirektoratet 12.4.21 D 262

- Ikke grunnlag for å konkludere – må være tema i KU, inkl. metoder med tilhørende miljøeffekter



- Departementets merknad – tema i KU (men leting *har* foregått i mange år allerede)

D 330

#### 8.4.2 Teknologistatus og -utvikling (pkt. 5.3)

Konsekvensutredningsrapporten punkt 5.3

D 1093-1096

- Oppsummerer rapport fra DNV/NTNU m.fl.

(D 758)

Ulike strategier, herunder

- regionale undersøkelser for generell kunnskapsoppbygging og
- lokale, dedikerte undersøkelser for karakterisering og avgrensning av en spesifikk forekomst

Omtaler bl.a.

- Ulike former for sonar og ekkolodd samt spesifikt tilpassede sensorer, kamera osv.
- Fysiske prøver kan bli tatt med gripeklo som mindre kjerneboringsprøver eller skjæres med motorsaglignende verktøy
  - Slike inngrep generelt av lite omfang
- Kjerneboring – også «mer omfattende kjerneboring»
  - omfangsmessig begrenset i forhold til utvinning
- Bruk av tre hovedtyper plattformer for detektorer (overflatefartøy, autonome og fjernstyrte)
- Lavfrekvensseismikk under utvikling – ikke behov for like kraftig seismisk kilde

### 8.4.3 Miljømessige virkninger (pkt. 8)

Konsekvensutredningen punkt 8

**Oppsummering** i tabell KU s. 106

D 1154

- Alle påvirkninger av leteaktivitet vurdert til konsekvensnivå liten
  - Kort varighet av aktivitet
  - Liten geografisk utstrekning i påvirkning per lokalitet
  - Lite sannsynlig med introduksjon av fremmede arter

Nærmere omtale av noen av påvirkningene

- Fysisk påvirkning (pkt. 8.2.1) D 1142
  - Svært begrenset avtrykk på havbunnen (noen meter til titalls meter per prøvepunkt)
  - Ikke nevneverdige miljøvirkninger utenfor selve prøvetakingsområdet
- Spredning av partikler (pkt. 8.2.2) D 1145
  - Begrenset omfang (mengde og varighet)
- Energibruk og utslipp til luft (pkt. 8.2.4) D 1150
  - Konsekvensnivå liten
- Andre miljøvirkninger (pkt. 8.2.5) D 1151
  - Leting generelt vurdert å representere et *mindre konsekvenspotensial* (i likhet med utvinning)

- lyd og vibrasjoner, kunstig lys D 1151/1154
- risiko for innførsel av fremmede arter D 1152/1154
- fjerning av organismer ved inntak av vann nær havbunnen (ikke aktuelt for leting) D 1152
- Jf. også pkt. 3.7 og 3.8 i virkningsstudien fra Akvaplan-niva og IKC Acona (D 1002/1006)

## 8.5 Høringsinnspill til KU

Miljødirektoratets høringsinnspill 27.1.23 D 1213

- «hvor store arealer som vil undersøkes», «omfanget av stein- og kjerneprøver», «små og avgrensede viktige habitater»
- Statens syn: håndterbart innenfor gjeldende regulatoriske rammer

Senter for Dyphavsforskning (UiB) D 1258

- Dagens faktagrunnlag tilstrekkelig til å starte en letefase under et juridisk rammeverk
- Deler vurd. av at leteaktivitet vil ha liten miljøpåvirkning, forutsatt metodikk tilsv. det som har vært benyttet
- Momenter som bør inngå i et juridisk rammeverk
- Statens syn:
  - KU beskriver kjent metodikk – og regelverket tar høyde for skjerpede krav/vilkår ved behov

- Loven og forskrifter (under arbeid) vil gi tilstrekkelig rammeverk, inkl. involvering (høring og evt. direkte kontakt) av relevante fagmiljø

#### NGUs høringsuttalelse

- «Leting (...) er ikke kortvarige, men har begrenset lokal påvirkning» (D 1256)
- Se tilsvaret pkt. 4.6: de enkelte leteaktiviteter typisk kortvarige (flere, ofte sesongavhengige tokt) (D 1651)
- «børsnoterte selskap må benytte rigide rutiner» - «krever omfattende boring» (D 1255)
- Statens syn: Boring forutsatt i KU og uansett *myndighetene* som styrer hvor omfattende boring som tillates og setter evt. tilpassede krav

### **8.6 Omtale av problemstillingene WWF reiser i Meld. St. 25 (22-23) og Innst. 162 S (23-24)**

#### I Meld. St. 25:

- Høringsinnspill vedr. leting fra Mdir gjengitt (hvor store arealer, omfang prøver, viktige habitat) D 1390
- Tilsv. er Senter for Dyphavsforskning gjengitt (D 1387)

#### I Innst. 162 S. (23-24)

- *Mindretallet* gjengir (uten å sitere) Mdirs bekymring, s. 12 h.sp. D 1431
- Naturlig å lese *flertallets* merknad på s. 9 h.sp. som et svar på dette? D 1428
- «metodene som er forespeilet...»

- «skjerper kravene....mer invasive operasjonsmetoder...eller.. mer alvorlige miljømessige virkninger enn det som er antatt»

## **9 PÅSTAND**